

ترک خدمت خاموش پرستاران

میزان ترک خدمت پرستاران از سال ۱۴۰۲ شدت گرفته و مشکلاتشان همچنان به قوت خود باقی مانده و وعده‌های مسئولان محقق نشده است

گزارش
روز

خبرنگار
مهتابه آل‌پارهام

مطالبه به معنای طلب حق و حقوق است، اما این واژه تاجایی کاربرد دارد که به تحقق آن خواسته، ختم شود و می‌توان گفت که واژه «مطالبه»، دیگر برای پرستاران نیز جواب نمی‌دهد؛ چرا که بارها خواسته‌های برحق خود را مطرح و در مقابل، کوهی از وعده دریافت کرده‌اند که هیچ‌دردی از آن‌ها دوا نکرده است. به عنوان یک خبرنگار، چندین سال است که پیگیر وضعیت مطالبات پرستاران می‌شوم و در باره فشار کاری، اضافه کار اجباری، پرداختی اندک و تعرفه‌گذاری ناچیز خدمات برای آن‌ها می‌نویسم، اما تقریباً هیچ وعده‌ای در این زمینه، به نتیجه منجر نشده است و هر بار به این فکر می‌کنم که برای پیگیری این سوژه تکراری، چه شروع تازه‌ای داشته باشم. این بار وضعیت پرستاران را می‌توان در جمله‌ای که رئیس هیئت مدیره نظام پرستاری مشهد به زبان می‌آورد، خلاصه کرد که کوتاه‌اما تأمل برانگیز است: «پرستاران دیگر حتی انگیزه اعتراض هم ندارند.»

● ترک خدمت بیش از ۲۰۰۰ پرستار در ۴ سال

انباشت مشکلات مختلف، سبب شده است که طی سال‌های اخیر، پرستاران به مهاجرت فکر کنند و البته برخی از آن‌ها نیز به آن عمل می‌کنند. اخیراً نیز سید محمد جمالیان، رئیس کمیته پرستاری کمیسیون داده و علاوه بر این، مدعی شدت گرفتن این موضوع از سال ۱۴۰۲ شده و گفته است که «کمبود نیروی انسانی در مراکز درمانی و اورژانس‌های پیش بیمارستانی، به یکی از چالش‌های جدی نظام سلامت تبدیل شده است و بی‌توجهی به مطالبات پرستاران، می‌تواند کیفیت خدمات درمانی را تحت تأثیر قرار دهد.»

جمالیان به این موضوع نیز اشاره کرده است که هم‌زمان با جذب نیرو، میزان بازنشستگی و ترک خدمت پرستاران نیز در حال افزایش است که باید به این موضوع توجه ویژه‌ای شود؛ زیرا اگر مجوزهای استخدامی موردنیاز وزارت بهداشت به موقع تأمین نشود، در آینده نزدیک با مشکلات بیشتری در زمینه ارائه خدمات درمانی مواجه می‌شویم. «بیش از ۲ هزار و ۱۵۰ پرستار طی چهار سال گذشته به دلایل مختلف مانند فشار کاری، فرسودگی شغلی و نابرابری در توزیع نیرو، ترک خدمت کرده‌اند.» این آمار را عباس عبادی، معاون پرستاری وزارت بهداشت، سال گذشته اعلام و همان زمان نیز به این موضوع اشاره کرد که این آمار در کنار جذب اندک نیرو، فشار مضاعفی بر نظام سلامت وارد می‌کند.

● آماری از ترک خدمت پرستاران مشهودی در دست نیست برای کسب اطلاع از آمار ترک خدمت پرستاران در مناطق تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد با محمد صادقی، مدیر پرستاری دانشگاه علوم پزشکی مشهد، تماس می‌گیریم و پس از اینکه موضوع مصاحبه را اعلام می‌کنیم، او به بیان همین چند جمله بسنده می‌کند: «اگر بخواهم از کار پرستاران در دو کلمه بگویم، سختی کار آن‌ها و تناسب نداشتن دریافتی‌ها با زحمات شغلی‌شان، مطرح است. آماری هم درباره ترک خدمت پرستاران با موضوع استخدامی‌ها ندارم.» هرچند که پیگیری ما برای دریافت آمار دقیق ترک خدمت پرستاران از دانشگاه علوم پزشکی مشهد و حتی بخش نیروی انسانی به جایی نرسید، اما برای درک عمق فاجعه، همان یک جمله جمالیان، رئیس کمیته پرستاری کمیسیون بهداشت مجلس، کافی است: «از سال ۱۴۰۲ ترک خدمت پرستاران، شدت گرفته است.» اگر روند این ترک خدمت‌ها ادامه یابد، دیر یا زود اثرات آن را بر پیکره بهداشت و درمان شاهد خواهیم بود، حتی اگر آمار آن را کتمان کنیم.

● پیش‌بینی تخت‌های بیشتر بدون پرستار، در آینده نزدیک سید ناصر لطفی، رئیس هیئت مدیره نظام پرستاری مشهد، اظهار می‌کند: همچنان مطالبات پرستاری به جای خود باقی است و اقدامی برای آن انجام نشده است. با وجود اینکه جلسات بی‌شماری برگزار شده است، مشکلات پرستاری، معمولاً چیزهایی نیست که در استان حل شدنی باشد. لطفی معتقد است که انگیزه اعتراض نیز از پرستاران گرفته شده است چون احساس می‌کنند اینکه پیگیر مطالبات خود شوند، دیگر جواب نمی‌دهد، بنابراین برخی از آن‌ها تصمیم می‌گیرند از سیستم خارج شوند، به هر حال انگیزه‌ها کم شده است و می‌توانیم پیش‌بینی کنیم که در آینده نزدیک با بحرانی مواجه می‌شویم؛ تا چند وقت دیگر، تخت‌های بیشتری را بدون پرستار، مشاهده خواهیم کرد. او در توضیح بیشتر این پیش‌بینی، بیان می‌کند: قطعاً بین اینکه یک پرستار به امور پنج بیمار رسیدگی کند یا دوازده بیمار، تفاوت وجود دارد و این موضوع، علاوه بر اینکه سبب کاهش کیفیت کار می‌شود، نارضایتی مردم را نیز افزایش می‌دهد.

● پیگیری ۱۳ ساله مطالبات؛ نقطه سر خط اکنون طبق استاندارد کشوری، باید به ازای هر تخت بیمارستانی، ۱/۸ پرستار داشته باشیم و طبق گفته لطفی، این آمار در مشهد حدود ۱/۲ پرستار است. البته او اضافه می‌کند: «حتی آمار استاندارد نیز مربوط به زمانی است که پرستار فقط وظایف خود را انجام می‌دهد، اما اکنون پرستاران، وظایف گروه‌های دیگر را نیز انجام می‌دهند.» لطفی ادامه می‌دهد: اکنون ممکن است پرستار، شلوغی بخش را به جای نگهدارنده کنترل کند، کار منشی را انجام دهد و حتی گاهی اوقات موضوع تأسیسات را نیز پیگیری کند؛ چون نیرو کم است و به هر دلیلی نیرو استخدام نکرده‌اند، بنابراین این کارها نیز بر دوش پرستاران افتاده

است.

اگر

بخواهیم

این وظایف

را هم در نظر

بگیریم، باید به ازای

هر تخت، دو تا سه

پرستار داشته باشیم.

رئیس هیئت مدیره

نظام پرستاری مشهد با اشاره

به اینکه حتی توزیع پرستاران عادلانه

نیست، می‌گوید: یعنی در یک بیمارستان

با افزایش نیروی پرستاری مواجه هستیم

و در بیمارستان دیگر، کاهش نیرو را شاهدیم.

لطفی اظهار می‌کند: باید مسائلی مانند تغییر قانون

سازمان نظام پرستاری، در وزارتخانه و مجلس تصویب

شود یا برای حل مشکل تعرفه‌گذاری، باید سازمان‌های

بیمه‌ای پای کار باشند. درباره استخدام پرستاران نیز

باید سازمان برنامه و بودجه اقدام کند. ما مشکلات

و به سازمان نظام پرستاری کشور انعکاس می‌دهیم

و سازمان نیز پیگیر است، اما در دو سال اخیر، تغییر

محسوسی در حوزه مطالبات پرستاری رخ نداده است،

فقط موضوع اضافه‌کار در مقطعی بهتر شد.

● افزایش حقوق ۲۰ درصدی به جای ۶۰ درصدی

آن طور که لطفی می‌گوید، افزایش حقوقی که در همه

مشاغل صورت گرفته، فقط به اندازه ۲۰ درصد شامل

حال پرستاران شده است. مابقی همکاران ۶۰ یا

۷۰ درصد افزایش حقوق داشته‌اند، اما برای پرستاران

این طور نبوده است. همه مشاغل محترم هستند،

اما اکنون حتی کارکنان خدمات، حقوق بیشتری

از سرپرستار و پرستاران بخش دریافت می‌کنند.

او در پاسخ به این سؤال که با این وضعیت، نظام

مروری بر مهم‌ترین مطالبات جامعه پرستاری

۱۰ برخورداری از حداقل امکانات رفاهی

۸ اعمال قانون مشاغل سخت

۴ پرداخت به‌موقع کارانه و موقوفات

۱ اجرای کامل قانون تعرفه پرستاری

۱۱ شفافیت مالی و حسابرسی مستقل

۷ جذب نیروی جدید به جای اضافه‌کار ارزان

۵ حذف اضافه‌کار اجباری

۲ ثبت خدمات پرستاری به نام پرستار

۱۲ پایان پزشک‌سالاری در مدیریت

۹ حمایت واقعی از مادران پرستار

۶ پایان تبعیض نجومی در کارانه

۳ حقوق و فوق‌العاده، متناسب با سختی کار

کردند، اما اکنون انتظار داریم که اگر وضعیت در حال برگشت به حالت عادی است، قشری که قرار است در اولویت قرار بگیرند، پرستاران باشند. امیدواریم این طور باشد، اما در واقعیت هنوز نشانه‌ای از این اولویت ندیده‌ایم.

لطفی با اشاره به اینکه آمار ترک خدمت پرستاران در کشور ۱۷۰۰ نفر در سال است، می‌گوید: هزینه تربیت هر پرستار برای کشور، بالغ بر ۶ میلیارد تومان است و در حال حاضر این خسارت را می‌پردازیم و برای کشورهای دیگر، پرستار تربیت می‌کنیم؛ متأسفانه مطالبات پرستاران، همچنان پابرجاست و فقط بعضی از آن‌ها مدتی، برطرف شده ولی دوباره به حالت اولیه برگشته است.

نیاید علت را در پرستار جست و جو کنیم، بلکه علت آن کسانی هستند که پرستار را بی‌انگیزه کرده‌اند. او بیان می‌کند: بعضی همکاران پرستار ما معتقدند که اصلاً برایشان صرف نمی‌کند سر کار بیایند؛ زیرا باید بار مسئولیت را به دوش بکشند و فشارهای جسمی و روحی را نیز تحمل کنند، دست آخر با پرداختی‌های نا عادلانه نیز روبه‌رو شوند؛ به همین دلیل، انگیزه پرستاران در حال تضعیف است، در حالی که آن‌ها از خودگذشتگی خود را در دوره‌های مختلف، نشان داده‌اند. او اضافه می‌کند: پرستاران در دوره جنگ اخیر نه تنها از کار دست نکشیدند، بلکه حتی بیشتر از قبل هم کار

سلامت تاکی دوام خواهد آورد، می‌گوید: تاکنون پرستاران در تمام اتفاقات مانند حوادث دی ماه، جنگ و... که در کشورمان رخ داد، پای کار بوده‌اند و حتی مانند برخی مشاغل، تعطیلی یا استراحت نداشته‌اند، اما جالب اینجاست پاداشی که سازمان‌های دیگر به کارمندان خود که تعطیل هم بودند پرداخت کردند، هشت برابر چیزی بود که به پرستاران بابت جنگ داده شد. «ما در همه زمان‌ها، نیاز به پرستار داریم.» این جمله را لطفی می‌گوید و اضافه می‌کند: با این حال، انگیزه‌های پرستاران به مرور دارد از دست می‌رود و باید این را بدانیم که اگر بعضی اوقات نارضایتی مردم را در بیمارستان‌ها شاهد هستیم،